

Melyik a legjobb jövedelemelosztási forma?

**Az újszegedi Haladás Tsz tapasztalatai a teljesítményeken
alapuló garantált előlegfizetésről**

Az utóbbi években sok javaslatot kaptak a termelőszövetkezetek gazdái: hogyan, milyen módszerekkel osszák el közös jövedelmüket. Milyen jövedelemelosztási formákkal lehet az embereket leginkább érdekelté tenni a több, jobb termelőmunkában?

Havonta fizetnek

Szegeden a Haladás Tsz gazdái ez év áprilisában a teljesítményeken alapuló havi garantált előlegfizetési rendszert választották. E módszer szerint a munkacsoportok tíznapos dekadutalványokon előre megkapják az elvégzendő munkát, s a dekad leteltével a munkacsoportvezető a brigádvezetőnek számol el a teljesítményekkel. A brigádvezetőminőségi ellenőrzése után a munkalap, számfeljes végett az irodába kerül, ahol az állami gazdaságokéhoz hasonló munkanormák alapján minden hónapban elszámolják a gazdákat. Késedelem nélkül, havonta, 20-án fizetnek. A kifejtett összeg a termelési terv és a pénzügyi terv száz százalékos teljesítése esetén a felosztandó összjövedelem 80 százalékát teszi, hónapokra arányosan elosztva. A fennmaradó 20 százalékot pedig egyösszegben zárszámadáskor kapják meg a tagok.

Nő a termelékenység

Az újszegedi Haladás Tszben az elmúlt hét hónap tapasztalatai azt igazolják: a kezdettel járó nehézségek ellenére is ez a legjobb jövedelemelosztási forma, amelyet egyébként eddig itt és a környékbeli tsz-ekben alkalmaznak. Bevezetése óta lényegesen javult a munkafegyver, s az előzetes számítások szerint mintegy 20 százalékkal nőtt a termelékenység. Sokkal kevesebb már a látzatmunka, mely mögött nincs termelés, jövedelem. A teljesítményeken alapuló garantált havi előlegfizetési rendszer sokkal jobb, fejlettebb a munkacsoportok alapuló sokféle prémiummal, célprémiummal kiegészített jövedelemelosztási rendszerénél is. A prémiummal kiegészített munkacsoportrendszer ugyanis nagymértékben zavarná a mi vidékünkön — többek között — a talajok sokfélesége is. Az egyik táblán különösebb megerőltetés nélkül is — nem ritkán — sokkal több prémiumhoz juthat a munkacsoport, míg a másik területen a legelőzatosabb munkával sem lehet prémiumokból származó jövedelmet elérni. Általában az sem járható út, hogy a különböző talajnevekhez külön-külön készítsük el a terveket. Ez csak bonyolítaná a gazdálkodást, vitákra adna okot. A munkanormák teljesítése után járó garantált előlegfizetési rendszer mellett a jobb és gyengébb talajok jövedelme arányosan kiegészíti egymást, anélkül, hogy ebből egyes tagok kárunk, vagy előnyük származzék. Kukoricakapálásban például — s ez más munkákban is így van — ugyanannyi pénz jár annak a munkacsoportnak, vagy egyes személynek is, akinek a beművelt területén csak 25 mázsa csöves kukorica termett holdanként, mint annak, akinek a földjén a jobb minőségűből eredményesen, 35 mázsa átlagtermése volt.

Mennyi a járandóság?

Ezek után tekintsünk be a Haladás Tsz munkakönyvébe, s lássunk néhány tételt, miért mit fizet tagjainak a szövetkezet? Egy hold kukoricatörés — 20 mázsa holdankénti termés felett — 139—157 forint, egy hold burgonya felszedése, kézzel, 50—100 mázsa termés között, 548 forinttól 917 forin-

tig. Kéziarítás, dőlő gabonában, a dőlő erősségétől függően 126, illetve 202 forint. Egy hold fűszerpaprika sorközi kapálása 156—183 forint között. Zöldpaprika első szedéseért 28—34 forint jár mázsánként. Az ilyen szabatos normatáblák alapján a munkacsoportok tagjai a munkalapok kézhezvétele után már előre látják: a következő tíz napban mit kell csinálniuk, és ezért mennyi lesz jövedelmük.

Ezt minden hónapban kézhez kapják a gazdák. Ehhez jön még az évvégi kiegészítő részesedés és a háztáji föld. Természetesen kenyérgabonát és más természetbeni juttatásokat is kapnak a tagok, s a termények állami árát a havi készpénzekből folyamatosan leszámlítják.

Akik sokat és akik keveset kapnak

A dióhéjban bemutatott elszámolási rendszer alapján augusztusban például már 1037 forintta emelkedett az egy dolgozóra jutó havi garantált előleg. Hiba viszont, hogy rendkívül nagy eltérés van a havi jövedelmek, előlegek alsó és felső határa között. Ez pedig a még mindig nem tökéletes munkafegyverrel magyarázható.

Szekula János rendszerező, szorgalmasan dolgozik a csemetekertben. Teljesítménye alapján szeptemberben 1477 forint előleget kapott. Karsai Ferenc ugyanitt 1498 forint előleghez jutott egy havi munkájáért. Hegyközi Ferencnek 1220, Lengyel Lajosnak 1111 forint volt a borítékjában legutóbb. A vezetőség és a szorgalmasan dolgozó tagság véleménye szerint ezeket az átlagokat rendszeres munkával bárki elérheti. Hasonlóképp alakult a garantált előlegeken alapuló jövedelmük a kertészetben dolgozó tagoknak is, akik a hónap legtöbb munkanapján dolgoztak. Szegedi Ferencné például asszony letétre is 1681 forintot kapott utóbb. Viszont a fiatal, ereje teljében levő Kerekes Ferenc 461 forintot, az ugyanakkor fiatal Szekula István 740 forintot kapott. Sajna Erzsébet is sokkal többet vihetett volna haza a legutóbbi 941 forintjánál.

Hasonló elvek alapján kapják jövedelmüket a tsz állattenyésztői is. A kifejtett literje, s az egészségesen leválasztott borjak száma, s a gondozott állatok mennyisége után meik számukra a fizetést. Börcsök Imre tehenész utóbbi egy havi előlege például 1871 forint volt. Erdődi György pedig 1782 forintot kapott. Langó Ferenc és Rutai István sertésgondozók 2143, illetve 2110 forint garantált előleget vettek fel utóbb. Király István takarmányos 2230 forinttal szerepel az utóbbi fizetési jegyzékben.

Az említett számok magukat, e jövedelemelosztási forma életrevalóságáért beszélnek. A gazdák között járva azonban itt-ott találunk még jogos elégedetlenséggel is. Vannak olyan munkák, melyekért a normakönyv szerint valóban kevés pénz jár. Ezeket a normákat azonban a vezetőség, a helyi adottságoknak megfelelően, rendezi.

A tagok ismerik feladataikat

A teljesítményeken alapuló garantált előlegfizetési rendszernek a tsz-en belül közgazdasági szempontból is nagy jelentősége van, ismeretessé válik így a termelésre fordított idő és szükséges munkamennyiség. Ezáltal láthatóvá válnak a tényleges önköltségek is, s ezt a munkacsoportok való számolás nem teszi lehetővé. Tudhatják a gazdák, melyik munkát mennyibe kerül náluk, hol kell jobban küzdeni az önköltség csökkentéséért. Jó tervezés mellett az sem okozhat gondot, hogy miből fizessünk. A termelői vállalatok által nyújtott szerződéses előlegek fedezik a havi előlegeket. Néhány év után pedig már úgynevezett zöldhitekre sincs szükség. Jó gazdálkodás mellett a banki egy számlán megfelelő összegű forgókégyülük össze, melyből mindenkor lehet fizetni. Az elmondottak alapján tehát bátran merjük ajánlani termelőszövetkezeteinknek a teljesítményeken alapuló garantált előlegfizetést, mint jövedelemelosztási formát.

Csepi József

Ismét szőlőtermesztési rekord született a pusztaszeri állami szőlőgazdaságban

Egy évvel ezelőtt is hasonló címmel számoltunk be a felgyőző állami gazdaság pusztaszeri üzemegységének szőlőtermesztési eredményeiről. S most ismét országosan is kimagasló termelési eredmény született itt.

A gazdaság dolgozói az év elején tervfeladatuként kapták, hogy kataszteri holdanként termeljenek 30 mázsa szőlőt.

Az üzemegységben dolgozó hat munkacsoport ekkor egytől-egyig benevezett a szocialista brigád cím elnyeréséért indult munkaversenyébe.

A csapatok vállalták, hogy a gondjaikra bízott területükön holdanként 8 mázával túlteljesítik a kapott tervfeladatot.

A pusztaszeri állami szőlőgazdaságban csütörtökön este befejeződött a szüret, s ezzel ismeretessé vált a végeredmény. Az összesen tervezett

2100 mázsa szőlő helyett 4180 mázsa szőlőt takarítottak be a munkacsoportok.

A vállalt 38 mázsa átlagtermés helyett a gazdaság törzstábláiról holdanként 55 mázsa 60 kiló átlagtermést szüreteltek le. Rendkívül növeli a teljesítmény értékét az, hogy a környéken használatos gyomgyomóanyagot természetesen

borszőlőkből is messze túlteljesítették az eddig ismert legnagyobb átlagokat. A gazdaság 29—30—31—32-es tábláin a kövidinka átlagtermése 105—130 mázsa között váltakozott hektáronként. A gazdaságban belüli termelési csúcsot a 21-es, 33-as és 34-es szőlőtáblákban érték el. Ezek a táblák — mint a többiek is — egy-egy hektáron, s egyenként 140 métermáza szőlőt adtak. Holdakra átszámítva ez a termésmennyiség több mint 70 mázsanak felel meg.

Ez az átlag pedig becslések szerint ötszöröse most Csongrád megye holdankénti szőlő átlagtermésének.

Ugyanis a nyári pusztító szárazság miatt most még a legjobb szőlőtermelő tsz-ekben, állami gazdaságokban is 20 mázsa körül mozog a szőlőtermés. A régi kisüzemi szőlőkben pedig 8—12 mázsa holdankénti átlaggal számolnak.

Szeri István szőlészeti brigádgazdájának és Baki Ferenc gazdaságvezetőjének így mondta el a nagy siker titkát:

— Háromévenként 200 mázsa birkatrágyával javítjuk a szőlők talaját. Ugyanakkor nagyadagú műtrágyamennyiséggel dolgozunk. Holdan-

A mórakalmi Béke Tszcs lehagyta a többieket...

— A mórakalmi csoportok a tavasz idején egyenlő eséllyel indultak. Most azonban, fél évvel később, már korántsem tartanak fej-fej mellett. Mása Istvánék, Kopasz Szilveszterék csoportja, a Béke Tszcs, lehagyta a többieket. — Német Ferenc, a falu köztisztviselőjében álló tanácselnöke mondta ezt, s igazának bizonyítására meghívott bennünket egy kis határszemlére a Béke Tszcs birtokára.

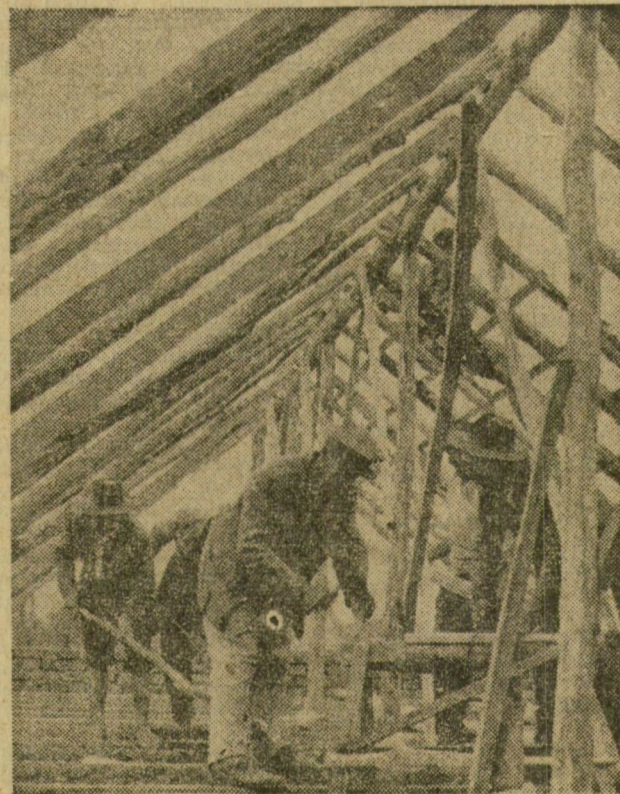
Nagy, zsombékos leelő mellett, letört kukoricások, krumplicöldek, szőlőskertek között egy csapat építőmunkással találkoztunk. Az emberek egyik csoportja jókora új épület, magtárpaddal, 20 férőhelyes sertésfiaztató tetőzetén dolgozott. Többen pedig lent, mennyezetartó sárléceket, tetőre való cserépléceket szabogattak géppel és kézzel is. Ok mondták először: itt lesz a szövetkezet központi majorja. Ide épülnek majd később sorba a többi gazdasági épületek is.

Művelődési ház épül a tanyán

Fentebb, a leendő major falu felé eső oldalán, ütemes dohogással, egy Hoffer-traktor dolgozott. Hosszú, széles hajtószíjának túlsó végén vakolatlan, ugyancsak tiszta, új falak mögött tűnt el. A takaros, veres fedéles ház, a csoport új darálómalma. Szépíteni való akad még kívül is, belül is, a kisüzem azonban már hetek óta dolgozik. Őrli a kukoricát, árpat, zabot, a gazdasági közösség hízósertései számára.

A daráló túl, a száraz, folyóhomokos bejáró mellett, újabb építkezés előjeleit láttuk. Tanács Imrénék, Dobó Ferencnek, Szécsi Miklósnak és Szikszár Jenőnek és az építőbrigád többi tagjainak magyarázatából tudtuk meg: «a nagy fiaztató most már egy-kettőre kész lesz, aztán pedig ráugrunk a kultúrházra. Ha sikerül, a tél előtt meg ezt is tető alá rántjuk». Az új major harmadik, nagy épülete, tehát a művelődési ház lesz.

— Persze — mondták — nem lesz ez olyan igazi, nagy művelődési ház, mint amilyen a faluban van. Szép, takaros épület lesz. Lesz benne egy jókora nagy terem, a csoport irodái, kisebb könyvtár is. Itt tartjuk majd a gyűléseket, tanácskozásokat.

Boszorkányos gyorsasággal épül az új fedél az első közös kocaállomány fölé. Pedig az ács- és kőművesmesterek itt senkinek sem tanult szakmája. Az ezermesterek azonban együtt született a mórakalmi emberekkel.

No, meg — szólalt meg Szikszár Jenő, a KISZ-titkár — jai, már mezőgazdasági technikumban tanulnak levelező mar eddig is gond volt itt a tagozaton. S hozzáfűzte: matanyán, hol rendezzük meg a gam is készülök beiratkozni. kiadósabb multságokat.

Jövőre villanyt is akarnak

Aztán Kopasz Szilveszterrel, a gazdasági közösség egy másik tekintélyes tagjával találkoztunk. Ő a csoport pénztárosa. Hozzájuk mellő büszkeséggel újságolta:

— Az új kultúrház is társadalmi munkával épül. Jövőre pedig transzformátort akarunk vásárolni, s kivezetjük a villanyt ide, a mapen jorba. Ez nagyon megkönnyíti majd a további munkákat.

Később arról adott számot, hogy mennyire segítette már eddig is a termelést az összefogás. Huszonhét ezer mázsa trágyát vásároltak közösen a tavasszal. A gyümölcs- és a szőlőtermesztésben, de főleg a paprika és a paradicsom alá használták fel a sok trágyát. Jó 90 ezer forintot fordítottak trágyafélékre, s most ezzel is magyarázható, hogy a rossz időjárás ellenére sem panaszkodnak sokan a termésre. Lényeges dolognak tartotta Kopasz Szilveszter azt is elmondani, hogy Gyulai Ferenc, Dobó Lajos és Cs. J.

Kósó Imre a közösség tagjai, már mezőgazdasági technikumban tanulnak levelező mar eddig is gond volt itt a tagozaton. S hozzáfűzte: matanyán, hol rendezzük meg a gam is készülök beiratkozni. kiadósabb multságokat.

Készül az első szőlő- és gyümölcsstelep

Ez a természetes örökre szolgáló szemű gazda tud arról, hogy a megye eddigi legnagyobb szőlő- és gyümölcsstelepitési programjának végrehajtására készülnek most, szerte a szövetkezetek. Sakik ebben a jobb paraszteletről való nagy versenyfutásban lemaradnak, okvetlen kárvallozt emberek lesznek. Eppen ennek elkerülése végett tiz hold új szőlő és tiz hold gyümölcsös beültetését, már az idei fejlesztési programba felvették.

— És amire nem telik a közös kassza pénzéből, azt majd megcsináljuk társadalmi munkával. Úgy gondoljuk — folytatta a pénztáros —, egyelőre állami segítséget nem kérünk. Mert ha jó az egyetértés, saját erőnkkel is sokra vihetjük. — Azután sietősen elment a dolga után, mert míg ez a beszélgetés tartott, kétszer is szóltak neki, hogy intézkedjen, egy kis tartotta Kopasz Szilveszter azt is elmondani, hogy Gyulai Ferenc, Dobó Lajos és Cs. J.

Vízutató üllési gazdák

Sokféle olyan most az üllési határ képe, mint a hullámozó víz expresszkutak. Az itteni expresszkutak azonban nem síkúterűek. A kísérletek eredménytelenek maradtak. Ugyanakkor azonban a Kossuth Tsz gazdái próbálják ki képpen tiz csökutatót is fúrtak. S ezek már sikerültek. A tagok háztáji gazdaságaiban próbálták ki ezeket, igen jó eredménnyel. Mint Simon Sándor, a tsz elnöke elmondta, a tél idején

jén vásárolnak saját csökutatóberendezéseket, s már kora tavasszal újabb tiz vagy tizenöt csökutatót készítenek. Elsősorban fűszerpaprika- és a paradicsomültetvények locsolásához teremtenek vizet. Az üllési talajokban 6—8—10 méter mélységben nagy szemcséjű, bőséges vizetartalmú homok van. Innen területeken pedig eredményesen a csökutas öntözés nagyüzemi méreteket is.

40 ezer forint tiszta nyereség csibenevelésből

A szegedi Dózsa Tsz gazdái 8 ezer napocsibét neveltek fel az idén. S az elhullás csupán 2,9 százalék volt. Ezzel az igen alacsony elhullási százalékkal magyarázható többek között, hogy az összállomány értékesítése után most

40 ezer forint abszolút nyereség mutatkozik a csibenevelésben.

Ezen és a korábbi évek baromfitenyésztési sikerein felbuzdulva most elhatározták a gazdák, hogy a jövő évben már 40 ezer pecsényecskének adnak a fogyasztóknak. 1962 végétől pedig évi 80 ezer pecsényecskére nevelési tervszámot állandósítanak.